По конфіскаті — наклад другий!

Ч. 21. (9.852) Львів, середа 27. вересня 1922. Почтову належність оплачено ґотівкою. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щек. 143 322. Адреса тел.: „Діло“ Львів. Нич. Редактор приймає від 10—11 год. перахров. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Ніжчиз в праві 2000 Кч. ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 ліра, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 кр. Зміна адреси 100 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мк.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“. Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

„УЧЕНИКИ“ вищих і середних шкіл, що хотять заосмотритися у всілякі прилади до писання і рисовання, кликають найдешевше лише в складі паперу 0—10

С. ВАЙЗЕРА

Львів, улиця Сикстуська ч. 4.

Розсилки замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.

ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

ДЕНТИСТ ІОСИФ РАППЛАПОРТ

734 приймає 2—4

— — ВУЛ АКАДЕМІЧНА ч. 16. — —

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 23.060 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ОЛЕКСАНДЕР МИШУГА

Весною цього року пронеслася по всій Україні сумна вістка, що великий український співак і громадянин, добродій цілого ряду українських, головно музичних, інституцій, **Олександер Мишуга**, помер на далекій чужині, у Фрайбурзі в Німеччині, дня 9. марта 1922 р. Помер далеко від своїх тілом, але душею разом з ними. Останньою думкою Покійника була журба про Музичне Товариство ім. Лисенка у Львові, якому й записав цілий свій маєток. Протягом цілого свого довгого життя світового співака, устеленого терном і рожами, Олександер Мишуга заєдно почував себе гебізрадним сином своєї Нації. Їй на славу збирав оплески на естрадах, в допомогу їй повертав свої заробітки. Не було мабуть одного Українця, що вивчивши музичний талан, не найшов би був в Покійнику свого великодушного протектора.

Тепер прийшла черга на нас подякувати Покійникови за труд його життя пошануванням його тлінних останків. Згідно з бажанням Покійника спічнуть вони в гробниці його родинного села Витькова в Радехівщині. Покищо вони перевезені до провізоричної гробниці до Львова. В **пятницю дня 29. ц. м. о 3. год. по полудні** будуть святочно перенесені з Преображенської церкви на головний дворець, відкіля в суботу, при асисті духовенства будуть перевезені до Радехова. Остаточні похорони відбудуться в неділю у Витькові Новім.

Самозрозуміло, що момент перенесення тлінних останків великого Покійника в Преображенської церкви на головний дворець буде для усього українського громадянства Львова і провінції нагодою віддати честь життю і заслугам Олександра Мишуги. В першу чергу покликані до цього усі, що так чи инакше мають якенебудь відношення до музики і співу, які були змістом життя Покійника.

Галицька делеґація перед Союзом Народів.

Як було у нас згадано, дня 29. серпня с. р. виїхала Галицька Делеґація, зложена з пп. д-ра Костя Левицького, д-ра Степана Витвицького й о. Йосафата Жара до Женеви, з приводу третьої з черги сесії повного Союза Народів.

Перший раз стрінувся уряд Української Нац. Ради Сх. Галичини, зі Союзом Народів в 1920 р. — в часі першої сесії Союза Народів, якій проводив тоді Бельгієць Гімане. До нього звернулася наша Делеґація 4. грудня 1920 р. під проводом пред. д-ра Евгена Петрушевича. Президент Гімане поставив галицьку справу на порядку нарад Ради Союза Народів, котра на своїм засіданню в Парижі, в дні 23. лютого 1921 р. ствердила, що Східня Галичина не належить до Польщі, бо Польща є тільки тимчасовим військовим окупантом сеї території та звернула увагу головних держав антанти на потребу вирішити державне становище сеї території, згідно з арт. 91 сан-жерменського мирового договору.

Другий раз стрінулася Делеґація Української Нац. Ради Сх. Галичини в часі другої сесії Союза Народів в Женеві, у вересні 1921 р., якій проводив делеґат Голяндії д-р Карнебек. Тоді на предложення делеґата Канади, міністра Догерті, рішив повний збір Союзу Народів одноголосною резолюцією з 27. вересня 1921 р., висказати бажання до головних держав Антанти, щоби вони приступили в близькім часі до вирішення державного становища Східної Галичини. Але представники великих держав Антанти не виконали сеї справи, хоч на міжнародній конференції в Генуї, дня 10. квітня 1922 р., самі признали, що справа Східної Галичини є міжнародньою, та що її вирішення є незвичайно важне й нагле для удержання мира в Европі.

А міжтим, в останнім часі, Польща намагається насильно перевести у Східній Галичині вибори до варшавського сейму та проти волі українського населення самовільно накинути Східній Галичині якусь карикатуру автономії, щоби таким способом анектувати сю територію для себе з очевидним нарушенням мирових договорів, на котрих стоїть повнен в першу чергу стояти союз Народів.

Тому Галицька Делеґація, поїхала третьо, на отсей третій сесії Союза Народів, звернулася іменем українського народу до Союза Народів з домаганням, щоби він пригадати потребу негайного вирішення нашої справи на основі права самовизначення.

Опісля, дня 8. вересня с. р. внесла Галицька Делеґація представлення до Ради Союза Народів з домаганням, щоби вона в послідовности своєї постанови з 23. лютого 1921 р. висказала свою опінію, що Польща не має права переводити у Східній Галичині виборів до варшавського сейму. Наслідком отсього представлення президент Ради Союза Народів делеґат Бразилії, ексц. Да Гама, представив сю справу на засіданню Ради Союза Народів, дня 13. вересня с. р. з прихильним внеском.

Крім того Галицька Делеґація внесла представлення до повного збору Союза Народів дня 10. вересня ц. р. на руки президента повного збору Союза Народів, делеґата Чіле, Е. Едвардса, щоби повний збір заняв становище супроти невиносимих обставин, спричинених довготревалою польською окупацією у Східній Галичині. На те поставив голова делеґації Канади, міністер Фільдінґ формальний внесок, дня 18. вересня ц. р., щоби повний збір Союза Народів в імя національної справедливости, поновлюючи минулорічну свою ухвалу, звернув увагу головних держав антанти на потребу й доцільність негайного вирішення державного становища Східної Галичини.

Сі заходи увінчалися повним успіхом в Союзі Народів. Дня 22. вересня повний збір Союза Народів в друге ухвалив звернути увагу союзних і заприязнених держав на конечність як найскоршого вирішення правного стану Східної Галичини. Треба сподіватися, що великодержави Антанти не останутъ глухі на цей авторитетний відзив повного збору Союза.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 23.060 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

Італія проти польських виборів і накинення польської автономії у Східній Галичині.

З Риму в офіціяльних кругів одержуємо відомість, що на днях італійське правительство інтервенювало вже у польськім уряді у Варшаві в справі нарушення ним міжнародніх договорів у відношенню до Східної Галичини через розписання на тій території виборів до варшавського сейму та замірене накинення Східній Галичині т. зв. польської автономії. Інтервенція була рішуча й енерґійна.

Справа Ст. Федака і тов.

Замісць сензаційних відомостей про великий процес за державну зраду, плянованє повстання, переворот, „спричинення небезпеки для держави ззовні та громадянської війни внутрі держави“ — читаємо у „Przegląd-i Poniedziałkowim“ з 26. ц. м. таку скромну замітку:

„Варшава. Наш кореспондент повідомляє: Як довідуємося із компетентних кол, швидко буде оголошена амнестія для 13 товаришів протидержавного заговору у Всходній малопольсце“. Перед судом стане один лише Федак, обвинувачений у злочині замірене вбійства“.

Велика Україна.

Велика підвисока митних зборів.

Від 18. вересня на українському совітському кордоні наступило велике підвищення митних зборів. Це підвищення виносить майже сто відсотків дотеперішніх митних зборів. Підвищення переведено в той спосіб, що попередні ставки в золоті заховано, але один золотий рубель обраховується від тепер не 1,500.000 совітських рублів, 2,700.000. Ставки ці носять виразно заборонний характер й високій мірі утруднять торговельні зносини з совітською Україною.

Задержка у встановленню безпосередньої комунікації з Україною.

Встановлення безпосередньої залізничої комунікації між Польщею й радянською Україною мало бути переведено 5. жовтня. Як виясняється підготовка совітської влади до відновлення цього сполучення й необхідний в зв'язку з цим ремонт залізничого шляху лише щойно розпочинається і не можна спо-

політичної організації. Підсудних засуджено до тюрми на ріжні терміни.

датки до безпосередніх державних податків або безпосередні податки.

Ст. 16. Як що обі палати гадають наложити посередній податок на загальні цілі або заплату, яку не можна буде розложити відповідно до приналежности до оподаткованих курій, тоді вони мусять порозумітися одна з одною та по згоді наложити такий податок або заплату на всіх мешканців воєвідства.

Ст. 17. Надвижку, яка залишиться після покриття спільних витрат (ст. 14 і ст. 16 цього закону) ділиться поміж обі палати сейміку, згідно з чисельним відношенням „рускей" курії до загалу населення даного воєвідства.

Той сам принцип примінюється при розподілі сум, призначених на покриття недобору, який вийшов зі спільних витрат.

Ст. 18. Окремий закон визначить для обох палат воєвідського сейміку принцип закладання і ведення податкового катастру.

Ст. 19. Воєвідські виділи (ст. 8) будуть складатися з Воєводи або його заступника як голови, та з 8 членів і стільки же заступників, вибраних по половині з окрема кожною палатою воєвідського сейміку, а також з 4 членів і стільки же заступників, іменованих воєводою з поміж громадян обох курій.

Ст. 20. Виділ ділиться на дві національні секції, які радять під головуванням воєводи або його заступника. У справах загального характеру обі секції воєвідського виділу радитимуть та приймитимуть постанови спільно. Про справи, які будуть торкатися тільки одної курії, радитиме і приймати постанови кожна секція зокрема.

Ст. 21. Воєвідським виділам будуть додані урядовці, з відповідною освітою, службово підлеглі воєводі, як голові воєвідського виділу та воєводою призначені. При призначуванню слід брати на увагу поруч з потрібною освітою також національність кандидатів, так, щоби склад відділів воєвідських виділів відповідав справжнім національним потребам.

Подібно треба робити при призначуванню осіб в инших установах на території названих воєвідств, а у центральних владах у тих відділах, котрі є найвищими державними інстанціями у справах греко-катол. церкви і „рускего" шкільництва.

Ст. 22. Ані держава ані ніякий самоуправний публичний орган не можуть провадити кольонізації на території названих воєвідств.

Ст. 23. Влади і державні суди, вживаючи у внутрішньому своєму урядуванню польської мови, будуть відповідати на заяви сторін на їх мові, себ то по польськи чи то по „руски", будуть приймати до протоколу та підчас ведення розправи устні зізнання на обох мовах.

Самоуправні влади самі визначать собі мову внутрішнього урядування.

Ст. 24. Мову навчання у школах, утримуваних одною з палат воєвідського сейміку визначить та сама палата.

Ст. 25. Сейм Річипосполитої польської прийме постанову про оснування **рускего** університету та запевнить йому потрібні фінансові засоби з державної скарбниці. Той університет, організований автономно, згідно з розпорядженнями про академічні школи, буде підлягати безпосередно міністрові віроісповідань і освіти.

Ст. 26. Воєвідські закони і всілякі урядові оповістки будуть оголошувані на польській і „**рускей**" мові в урядовому воєвідському часописові.

Закони, розпорядження і инші державні акти, які матимуть загально обовязкову силу через оголошення у вістнику законів Річипосполитої, будуть, по змові одночасно, передані до відома названих воєвідств у воєвідському урядовому часописові також у перекладі на „**руску**" мову.

Ст. 27. Самоврядування названих воєвідств буде переведене в життя найдальше до 2 років після оголошення цього закону.

У тому ж часі уряд приступить до оснування „**рускего**" університету.

ЧАСТИНА III.

Ст. 28. Цей закон приймає обовязкову силу з днем оголошення.

Речинець, коли він увійде в життя у воєвідствах, які вже мають воєвідське самоврядування, визначить окремий закон.

Ст. 29. Виконання цього закону доручається Міністрові Внутрішніх справ.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Галицькі відносини.

Замовушьки.

„Gazeta Codzienna" доносить, що в селі Оброшині напали Поляки на дім українського пароха і підпалили збіжа. В тому селі перебуває військо. Між населенням і військом прийшло до перепалки і кривої стрілянини.

Замах на залізницю.

Як нас повідомляють, на лінії Вигнанка Івано Пусте, біля Гериаківки вискочив потяг із шин, наслідком чого залізничий рух перервано на 48 годин. Стверджено, що причиною катастрофи було вирвання шин. Справників не вислідженo.

Пожежі.

Дня 18. вересня спалено фільварок в Зняти пов. Борщів. Того самого дня невідома рука вибила вікна в поліції в Сколи пов. Борщів. В Ставчанах згоріло панське збіжа, в Бартатові стирта вівса, в Стрілкові пов. Стрий згорів фільварок графа Брунцкого. В Баківаци пов. Бібрка напало кількох підозрілих студентів (?) узброєних в кріси і прогнивши варту, що пильнувала фільварку підпалили стирти збіжа. Шкода виносить 60 міл.

Дальше довідуємося, що 26 вересня згорів фільварок в Стриганцях пов. Стрий. До села спроваджено карну експедицію, в складі 200 кавалеристів. Другої ночі згорів фільварок в Підгірцях коло Стрия. Туди прийшла також карна експедиція.

Смерть члена гуцульської делеґації.

Як доносить польська преса убитий член гуцульської делеґації називався Юрко Петрійчук. Його замордовано вистрілом з револьвера з пімсти за те, що він їздив з чолобитнею до начальника польської держави Пілсудского. Поліція наложила 200 тисяч марок нагороди для того, хто викриє убийника, але безуспішно.

Карні експедиції.

По селах, станиславівського повіту, розташовано військо для здавлення „саботажу".

Особисті труси на двірци

Двірець у Львові є переповнений поліційними агентами, які вважають підозрілою кожду людину, що розмовляє по українськи. І так в четвер дня 28. вересня ц. р. перевели строгий особистий трус, на тому, що розмовляв з п. Зофією Онишківною по українськи. Онишківну слідили агенти, безправно арештували її і завели на поліційну сторожу. Тут поліційний агент (25-літний хлопчина) намагався в нахабний спосіб перевести особистий трус і лише крик і плач дівчини відвів його від цего.

Репресії.

В Добрянах закватировано одну сотню кінноти в Ланьцуте. Війта, якому приказано принести яєць, молока і пр., а який очевидячки всього не міг доставити — побито до крови. Також побито до нестями одного з господарів, який протестував проти простого рабунку сіна із його стодоли. Після 8 ої години вечером не вільно ні світити, ні показуватись на вулицю села.

На днях староство скликало усіх війтів повіта на „сесію" до Стрия. Тут п. комісар Згода загрозив, що як до суботи (30. с. м.) не будуть доставлені підписи членів виборчих комісій, на усіх наложена буде кара по 200.000 мп. А як війти спротивляться дати листу виборців з печаткою і підписом, у ці села будуть післані карні військові експедиції.

Голодівка в тюрмі в Перемишлі.

В слідчій вязниці Окр. суду в Перемишлі сидять від 14. VII. 1922 Франц Заяць, Волод. Кавцьо, Іван Осип Третяк, Василь Баняк, Василь Шот та Іван Денис Молецій все з Судової Вишні, підозрілі за злочин з § 4 зак. з 27. V. 1885, доконаний через атентат на будинок поліції в Судов. Вишні. Слідство, яке виявило повну безпідставність підозріння, було покінчене дня 18. IX. 1922 і того дня передано акта прокураторії. Речинець визначений § 112. к. п., давно минув, а прокуратура по нинішній день слідства не застановила, ані не внесла акти обжалування. Заяви й особисті інтерпеляції адв. д-ра Загайкевича, щоби приспішити слідство і випустити арештованих на волю — остали без успіху. Інтервенюючому в прокуратурі дня 26. с. м. д-ру Загайкевичеви заявив прокуратор Юркевич, що в прокуратурі справа пробуде що найменше ще який тиждень.

Дня 27. с. м. розпочали увязнені голодівку. З приводу цеї пиявости перем. прокуратури вислав д-р З. дня 27. с. м. зажалення до надпрокуратури у Львові.

Нагані суди в Тернопільщині.

Тернопільський воєвода п. Ольпінські оголосив дня 20. вересня

точок клунок, скинув шинелю й витираючи вуса, неначе збирався цілуватися, вступив до пекарні.

Ми посідали край стола!

— Ну, розповідайте до ладу, яка справа? — досить сухим голосом спитав я.

Перш за все мені було неприємно, що навіть у такім відлюдним закутку не можна здихатися зустрічі з земляками, перед якими не хотілося показувати свого вбозтва і по друге — я прочував, що доведеться гостеви давати вечеряти, а се-ж у значній мірі розхитувало мою економічну теорію.

— Та що ж там розповідати? — відказав земляк, помовчавши. — В листі ж написано.

— В листі написано надто мало, хоча й багато нісенітниць. Там навіть не зазначено, як вас звати.

Хто ви, чого ви сюди приїхали та в яких ви зносинах із Дичковським?

Щоб утишити своє роздратовання, я витяг бляшану шабатурку з-під пенсне, що нині заступала мені колишню срібну цигарницю, й узяв нову чвертку „спорта".

— Може маєте цигарку? — тимчасом запитав Левко. — Я вже зо два дні не палив.

Я скрипнув зубами й подав йому пальцями цілий „спорту".

— Паршиві дуже, — додав я, — ще й курити не будете.

— Хто — я? Та я увесь час палив бурячинна! — весело промовив гість і його гарне обличя осяяла просто чарівна усмішка, що показала два разки блискучих, рівних, як перлини зубів. Се-ж „спорт",

Я вже мовчав, але почував, як мене беруть за живе чорти.

— Бачите... — проказав він по довгій паузі. — Як я прибув до Берна, так отой Діжковський, чи як його там? — Він здається, наш консул, чи що, — й говорить: — Ви хочете, каже, вчитися на черепицю? А я й кажу: — Ну — да! Так, каже, їдьте до Звіржиці, а там каже, така є фабрика, на черепицю тоб то. І наш земляк там є добрий, говорить чоловік, Семен Степовий — на наймення, тоб то, виходить, ви... Так він, говорить, вас і поруководить.

— Та сеж — чиста дурниця! — спалахнув я. — Жадної тут черепичної фабрики нема. Є тільки якась майстерня кафлів на печі. Як же можна посилати чоловіка на галайбалай, тратитися на залізницю?

чати відповіди з „чорта", а Левко, зробивши знову велику павзу, продовжував:

— Діжковський той, звісно, мене не знає... Тай відкіля би же він знав, як ми тільки отоді раз і бачились? Ну, а видно, він теж добрий чоловік, бо враз говорить: — Коли ти, Пилипченко, — себ то я! — коли, каже, хочеш робити черепицю, то їдь, говорить, просто до Семена Степового!

— Та щож він, очадів чи що? — вже зірвався я на рівні ноги. — Хіба я черепичний майстер, чорт його візьми!

— Кого? здивувався Пилипченко.

— Кого? — І вашого „доброго Діжковського", й ту ідіотську черепицю!...